

弟

如他不至父項好不聽思兄狗行
 可是是家不於不計下不聽思兄狗
 弟九傲的的庭母事寡多他和他子
 過慢兄都分或即第第氣和子子參
 的年的弟要彼哥是哥有銀愛論思的
 長意兄不此哥是哥有銀愛論思的
 的思的這人這人這人這人這人這人
 都就居敬過分是都要
 恭第變父器弟慢弟慢弟慢弟慢弟
 敬了同母物好他倘不弟致致致致
 此此此此此此此此此此此此此此
 此此此此此此此此此此此此此此

Súlád medzi súrodencami

Žiť v pokoji ako bratia a sestry – S úctou k druhým

Čo je to súlád medzi súrodencami? Môžeme ho vnímať v dvoch podobách. Prvá zahŕňa naše vzťahy s ľuďmi mimo našich rodín. Pri kontakte so staršími by si mal byť úctivý. Nebuď arogantný. Tomuto hovoríme "harmónia" medzi všetkými ľuďmi. Druhá podoba zahŕňa naše vzťahy so súrodencami v rámci našich rodín. Bez ohľadu na to, či súrodenci žijú spolu, či majú spoločnú matku alebo otca, starší súrodenec by mal milovať mladšieho a mladší rešpektovať staršieho. Vo svojich povinnostiach voči rodičom by si sa nemal starať o rozdelenie zodpovednosti medzi súrodencami. Nepomýšľaj na to, že si budeš nárokovať bohatstvo a majetok tvojich rodičov. Ak starší súrodenec nekoná správne, mladší by mu mal pokorne poradiť. Ak mladší súrodenec nekoná správne, starší by ho mal trepezlivo poučiť. Takto budú bratia a sestry vo vzájomnom súlade. Počúvanie klebiet, zotrúvanie v malicherných krivdách, sebecké zhromažďovanie si väčšieho podielu rodinného majetku ako ti patrí, obviňovanie rodičov zo zvýhodňovania druhých, ak nie si v práve, toto všetko vedie k nesúladu medzi súrodencami. Ak sa vyskytnú problémy, súrodenci sa musia stretnúť, porozprávať sa a vyriešiť problémy bez zlých pocitov. Opustiť rodinu, spájať sa s darebákmi a správať sa k nim ako k členom rodiny, ignorovať vlastnú rodinu, to všetko znamená nepochopenie súlady medzi súrodencami. Takéto konanie môže skončiť pre teba aj pre druhých iba zle.

忠

界忠使不自辦己當忠力不叫如
 上的奸稱安做事面了做得忠何
 難人弄職惰貨一背即我的臣是
 立一巧而棄工般地或分九殊忠
 得旦這肆士人這老下內世不人
 住失就虐不懈也老苦的間知人
 腳敗是奸勤怠是實營事的這都
 勤不大貪學手忠實生沒士箇曉
 聞不忠在好農倘辦論二工字做
 不忠上弄勤商若勞公心商人不
 問了在下刀勤商若勞公心商人不
 恐這下刀勤商若勞公心商人不
 於等一筆耕費如私就人都奸
 世不概官而專做事是竭少詐

Oddanosť

Lojalnosť – Vernosť – Závazok

Čo je oddanosť? Čínsky výraz pre túto cnosť doslova znamená „umiestni svoje srdce do stredu“. Každý vie, že vládny úradník, ktorý nie je skorumpovaný, ktorý je oddaný svojim povinnostiam, je lojalný a oddaný úradník. Oddanosť je cnosť, ktorá sa nevzťahuje len na vládnych úradníkov. Je to cnosť, ktorú musí mať každý človek. Akékoľvek je tvoje povolanie, či v poľnohospodárstve, obchode, priemysle a podobne, mal by si sa zo všetkých síl snažiť byť oddaný a čestný vo všetkých svojich vzťahoch. To je oddanosť. Vo verejných i súkromných záležitostiach, či to vyžaduje veľké útrapy a námahu, či konáš otvorene alebo skryto, musíš byť čestný, usilovný a oddaný záujmu o druhých. Ak je obchodník nečestný pri obchodovaní, ak je robotník lenivý a nedbalý, ak farmár nie je pracovitý, ak sa učenec neusiluje o poznanie a vo svojom diele šíri opovrhnutie a bezvýznamné myšlienky, ak sú vládni úradníci skorumpovaní, podplateľní a zneužívajú svoju moc, to nie sú prejavy oddanosti. Ľudia, ktorí nie sú oddaní, budú čeliť porážke. Zabudne sa na nich. Keď budú v núdzi, okolie im odmietne pomoc. Nebude pre nich miesto na svete.

信

招牌、貴己、違也、這件、等莫、的使、實如
 牌、貧、你、你、無不、人得、好想的、何
 人、賤、自、那、你、信、照、格、一、語、前、不、是
 人、士、己、就、將、實、嘴、若、點、做、言、扯、信、
 都、農、呀、事、來、的、上、習、疑、的、復、誑、大、
 少、工、可、事、公、人、那、慣、心、好、得、不、抵、
 不、商、見、做、事、聲、樣、欺、這、事、後、欺、做、
 得、這、世、不、私、名、做、哄、就、件、語、騙、事、
 信、問、動、事、一、這、嘴、是、件、允、有、說、
 字、的、了、人、出、就、上、信、都、古、事、話、
 真、人、豈、家、你、是、說、了、依、人、與、都、
 是、不、不、都、哄、不、得、無、論、學、人、真、
 金、拘、是、不、人、信、好、論、學、人、相、真、
 玉、富、自、肯、人、了、事、何、他、說、約、實、

Dôveryhodnosť

Úprimnosť – Pochtivosť –

Dodržanie sľubu

Čo je dôveryhodnosť? Táto cnosť zahŕňa poctivosť, dôveru a úprimnosť. Tvoja reč a tvoje činy by mali byť čestné. Nezveličuj a nebuď ľstivý. Keď dáš niekomu sľub, mal by si dodržať slovo. Nasleduj učenie mudrcov. Dôveruj ich príkladom a uč sa z nich. Ak pochybuješ o ich vznešených činoch, si nedôveryčivý. Bez ohľadu na to, akú máš povesť, ak zvykneš klamať tým, že robíš niečo iné než hovoríš, získaš si tak povesť nehodného dôvery. Ak bude známa tvoja nepoctivosť, neúprimnosť a tvojim činom sa nebude dať veriť, nik ti neprejaví dôveru, ani ti nikto nepomôže s verejnými či súkromnými záležitosťami. Bez podpory druhých ľudí nebudeš schopný nič dosiahnuť. Bez dôveryhodnosti prídeš o všetko. Bohatý alebo chudobný, učenc alebo roľník, remeselník alebo obchodník, povesť dôveryhodnosti má rovnakú cenu ako pravý nefrit alebo zlato. Naozaj, bez nej by nikto nemal žiť.

禮

Vhodné správanie

Zdvorilosť – Slušnosť –

Etiketa – Dobré spôsoby

Čo je vhodné správanie? Vhodné správanie je cnosťou, ktorá zahŕňa mnohé druhy prejavov. Celá kniha obradov, základné dielo konfucionizmu, je zamerané na rozpravu o vhodnom správaní a aj napriek tomu v nej nie sú pokryté všetky stránky tejto cnosti. Jej úplný význam tu nie je možné vysvetliť. Môžeme len stručne vyzdvihnúť jej najdôležitejšie črty. Vhodné správanie zahŕňa dobré správanie, dobré spôsoby a zdvorilosť. Dbaj na svoje správanie a spôsoby pri prejavovaní rešpektu nebu a zemi, rodičom a učiteľom, hosťiteľovi alebo hosťovi. Mal by si byť zdvorilý a mať dobré spôsoby. Stoj, keď máš stáť. Sed, keď máš sedieť. Hovor, keď si na rade. Správaj sa slušne. Nebuď prostoreký, neúctívny alebo popudlivý. Toto je to, čo rozumieme pod vhodným správaním. Na hostinách a stretnutiach by sa muži a ženy mali k sebe správať úctivo. Strýkovia, tety, bratia, švagrovia, sestry, švagriné by nemali zvyšovať hlas, dráždiť sa, flirtovať medzi sebou, alebo zabudnúť na správanie primerané ich postaveniu v rodine. Toto je vhodné správanie. Ak si neúctívny k starším členom rodiny, ak podnecuješ hádky a bitky, vyvyšuješ sa, vyžívaš sa v hašterení pre maličkosti, celkom si stratil pojem o slušnosti. Nielen že ľudia nepovedia o tebe nič pekné, ale ešte aj tvoji rodičia budú obviňovaní za tvoje zlé správanie.

如說未如
 何是禮
 禮字當
 管得寬
 容一部
 尚記一
 尚
 說大完
 對但禮
 於這禮
 天裏字
 地當管
 神在得
 靈儀寬
 敬父容
 母上
 尊畧禮
 當長說
 立師一
 尚
 習坐當
 言小對
 於這禮
 天裏字
 地當管
 神在得
 靈儀寬
 敬父容
 母上
 尊畧禮
 當長說
 立師一
 尚
 當坐當
 言小對
 於這禮
 天裏字
 地當管
 神在得
 靈儀寬
 敬父容
 母上
 尊畧禮
 當長說
 立師一
 尚
 侯男就
 是言小
 對於這
 禮天裏
 字地當
 管神在
 得靈儀
 寬敬父
 容母上
 尊畧禮
 當長說
 立師一
 尚
 嚴肅不
 有嬉笑
 別講動
 謹天裏
 地當管
 神在得
 靈儀寬
 敬父容
 母上
 尊畧禮
 當長說
 立師一
 尚
 親朋或
 侮慢怒
 嫂若慶
 無輕狂
 浮躁氣
 立師一
 尚
 酒後狂
 言小對
 於這禮
 天裏字
 地當管
 神在得
 靈儀寬
 敬父容
 母上
 尊畧禮
 當長說
 立師一
 尚
 事不特
 教人罵
 你還
 要說
 你的
 父母
 的
 事不特
 教人罵
 你還
 要說
 你的
 父母
 的
 事不特
 教人罵
 你還
 要說
 你的
 父母
 的

義

如何是義者事之宜，只看自己。是
 名不圖利，不做事之難，或為國出力，或
 為民除害，或兄弟讓田，或節操推產，
 這就是義之大者，或見利忘義，或
 兒助嫁，然於人，倘若買窩，不
 亦是大義，然於人，倘若買窩，不
 盜打牌，然於人，倘若買窩，不
 公漁小，然於人，倘若買窩，不
 團義好，然於人，倘若買窩，不
 不義好，然於人，倘若買窩，不
 法害他，然於人，倘若買窩，不
 落的。

Obetovanie

Odvaha robiť to, čo je správne – Čistota
srdca a zámeru – Nesebeckosť

Čo je obetovanie? Obetovanie vyžaduje načúvať vlastnému svedomiu a plniť si svoje povinnosti bez váhania, bez čakania, že iní urobia tvoje úlohy za teba, bez očakávania odmeny a bez ohľadu na útrapy a úsilie. Keď nezištne pracuješ pre svoju krajinu, pomáhaš zmierniť utrpenie vo svete, dávaš svoju časť rodinného majetku na pomoc súrodencom a príbuzným, to je obetovanie. Keď dodržiuješ cnosti, pomáhaš sirotám a vdovám, dávaš chudobným, to je tiež obetovanie. Avšak ak kradneš, lúpiš, hazarduješ, zapájaš sa do bezohľadných činov, navádzaš mladých ľudí na zlé chodníčky, podvádzáš v obchodných jednaniach a žiješ len pre peniaze alebo osobný prospech, vzdal si sa cnosti obetovania. Tréning cnosti obetovania vyžaduje tiež vzdať sa osobného prospechu, aby si podporoval cnosti oddanosti, dôveryhodnosti a čestnosti. Potrebujeme obetovať vlastné záujmy a dokonca aj naše životy, aby sme splnili sľuby, ktoré sme dali iným a aby sme sa ubezpečili, že naše činy sú čestné a úprimné. Obetovanie tiež znamená pomáhať druhým bez ohľadu na to, čo oni urobili pre teba. To znamená, že ako prvý musíš prejavíť vďačnosť za dobré skutky, ktoré pre teba urobili iní. Ak neoceníš pomoc, ktorú si dostal a oplatiš dobrý skutok zlým, zabudol si, čo znamená oplácať dobro dobrým. Ak nedokážeš oplatiť dobrý skutok dobrým, tak ako môžeš konať nezištne bez očakávania odmeny? Ak nie si ochotný priniesť obeť, nedôjdeš k dobrému koncu.

廉

無知的謀財括心不纔虧就裁如
 一怎就財產刑兩亂取人是我應何
 個樣想害甚民潔用取自分得是
 得來一命有脂一標不己內的廉
 好就網使想民箇賭得在該銀心
 結怎打人方膏廉洋就良取錢地
 局樣盡傾設惡士煙不要上物明
 的。去以家計紳呀不沾既打要絲莫
 尊圖破慣土每見這不算是看毫得
 錢眼產通豪貪豈妄幾取都污
 歸前九匪謀估官不取了不濁
 尊快有類劫人污是取自取虧亂不
 路活利劫人污是取自取虧亂不
 終殊益盜家吏身然得不取該

Česť

Bezúhonnosť – Neúplatnosť – Branie si len toho, čo si zaslužiš, tým že si na to zarobil

Čo je česť? Základ cti je skromnosť a jasné, otvorené srdce. Ak ti niečo nepatrí, nemal by si po tom túžiť, alebo si to zobrať. Dokonca aj keď ti niečo patrí právom, mal by si najprv zistiť, či niekomu neublížiš, keď si to zoberieš. Ber iba vtedy, ak tým nespôsobíš škodu alebo bolesť iným. Čokoľvek robíš, konaj podľa svojho svedomia. Ak vieš rozlišovať čo potrebuješ a berieš si len to, čo si môžeš zobrať, potom budeš šetrný k tomu čo máš a budeš sa zaujímať o potreby druhých. Poznaj hranice svojich možností. Ak plánuješ minúť viac, ako si môžeš dovoliť, budeš v pokušení uchýliť sa k nečestnému konaniu, aby si dosiahol svoje ciele. Chamtivosť a nečesťnosť idú ruka v ruku. Buď spokojný s tým, čo máš a netuž po bohatstve získanom nečestným spôsobom. Starí mudrci žili jednoduché životy a obsiahli všetku múdrosť sveta. Ak nezneužívaš sex a drogy a ak neohrozíš, potom tvoje srdce a telo budú čisté a staneš sa čestným človekom. Pozri sa na skorumpovaných predstaviteľov vlády, na chamtivých bohatých ľudí, ktorí vykorisťujú chudobných a spolčujú sa s vrahmi a zloďmi, na ľudí, ktorí urobia akýkoľvek nečestný čin, aby zbohatli. Namiesto toho, aby žili čestným životom, rozbijú rodiny, nechajú skrachovať obchod pre vlastné obohatenie či chvíľkové potešenie. Chcú mať všetko, ale veci, ktoré získajú nečestným spôsobom, rovnako aj stratia. Nevedia, že ich nečestné konanie povedie k zlému koncu.

耻

人者落洋是橫是廉禮這做不
 格意食煙大行可結耻人吝不
 耻人人而可結耻人吝不
 字而格蕩耻果呀當不
 烏無卑產的身更面施可
 可耻賤破至受若識而耻鄙國致
 少定已家於慘貪諷無呀棄法就
 呀。無是手羣子污地妄胡行兄上
 惡又無狗孫吏笑取行失不
 不可業黨落惡罵銀亂信和字
 作耻而因魄紳又錢倫没人為
 欲之施嫖這土是而而人散綱
 存尤衣賭又豪不不逢侮如

Zmysel pre hanbu

Svedomitosť – Rozpoznať zahanbujúce chovanie a vyhybať sa mu

Čo znamená zmysel pre hanbu? Poznanie hanby znamená porozumenie dôsledkom necnostného správania sa. Táto cnosť je chápaná v spojitosti s ostatnými siedmymi cnosťami. Poznanie hanby znamená poznať činy, ktoré nie sú cnosťnými a vyvarovať sa im. Zahanbujúce konanie zahŕňa zanedbávanie synovskej/ dcérskej oddanosti, zahanbovanie vlastných rodičov; nesúlad medzi súrodencami, ktorý vedie k tomu, že ťa druhí zneužívajú; nedostatok oddanosti alebo neúcta, vedúce k tomu, že ťa druhí nenávidia; nedodržanie slova vedúce k strate dôveryhodnosti. Nie sú toto hanebné činy? Nerešpektovať slúžnosť, byť lakomý a nie štedrý, mať sebecké záujmy, nečestne brať peniaze, čo vedie k tomu, že ťa druhí urážajú a smejú sa ti za chrbtom; nie je toto zahanbujúce správanie? Ak konáš v živote nehanebne, nezničíš tým iba svoje dobro ale aj dobro tvojich potomkov. Spolčovanie sa s vrahmi či inými zloduchmi, zneužívanie drog a sexu, neuvážené nakladanie s rodinným majetkom, nezáujem o potreby rodiny, toto je opäť hanebné konanie. Dôsledkom hanebného správania sa je úplná potupa. Neexistuje nič zlé, čo by ti bolo cudzie. Ako si chceš zachovať osobnú dôstojnosť, ak nepoznáš zmysel pre zahanbenie?